

ZESTAW PROCEDUR POSTĘPOWANIA NA WYPADEK NIEPOŻĄDANYCH ZACHOWAŃ UCZNIÓW OBOWIĄZUJĄCYCH W SP W DZIWNOWIE

Opracowały: Jolanta Smuniewska – wizytator KO w Warszawie, nauczyciel akademicki WSSE w Gdańsku; Jolanta Milczuk–Walczevska – wizytator KO w Warszawie

Procedury i strategie muszą stanowić narzędzie efektywnego reagowania na trudne lub zaskakujące sytuacje wychowawcze, które powinny być niezwłocznie podejmowane przez wszystkie podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały i zachowania uczniów spoczywa na szkole, dlatego instytucja ta zobligowana jest do wczesnego rozpoznawania, diagnozowania problemów i podejmowania oddziaływań profilaktycznych (uprzedzających), wychowawczych (interwencyjnych), resocjalizacyjnych (naprawczych) i korekcyjnych (kompensacyjnych).

Należy zwrócić uwagę, że przyjęte procedury muszą uwzględniać aktualny stan wiedzy, koordynować działania różnych podmiotów o spójnej strategii przeciwdziałania kryzysom wychowawczym. Warto wiedzieć, że działania prewencyjne powinny mieć pierwszeństwo przed restrykcjami i powinny być dostosowane do każdego środowiska szkolnego.

PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR NA TERENIE SZKOŁY:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości alkoholizmowi przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
- Zarządzenie Nr 590/03 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem
- Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie MEN z dnia 15 stycznia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych (...)

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji (naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych) podejmuje się następujące kroki:

- nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy
- wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego, szkolnego koordynatora ds. bezpieczeństwa oraz dyrekcję szkoły
- wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz - w ich obecności – z uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Warto, sporządzić notatkę ze spotkania, w której zamieszczone zostaną zobowiązania do pracy nad dzieckiem, podpisane przez wszystkie osoby uczestniczące w spotkaniu.
- Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
- Szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

- nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy
- odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego – stwarza warunki w jakich nie będzie zagrożone jego zdrowie lub życie (uczeń pozostaje pod opieką osoby pełnoletniej)
- wzywa lekarza lub pielęgniarkę szkolną w celu stwierdzenia stanu trzeźwości i ewentualnie udzielenia pomocy medycznej
- zawiadamia o fakcie dyrektora szkoły lub szkolnego koordynatora ds. bezpieczeństwa oraz rodziców/opiekunów ucznia, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły
- w przypadku odmowy ze strony rodziców/opiekunów o pozostawieniu ucznia w szkole lub przewiezieniu go do placówki służby zdrowia, bądź przekazaniu go do dyspozycji policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki
- w przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu - jeżeli rodzice odmawiają przyjazdu, a uczeń jest agresywny wobec kolegów, nauczycieli lub swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych – szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę policji.
- w przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub w przypadku jej braku do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat
- jeżeli zdarzenia, w których uczeń przed ukończeniem 18. roku życia znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły powtarzają się świadczy to o jego demoralizacji i nakłada na szkołę obowiązek powiadomienia o tej szczególnej sytuacji policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego

- spożywanie przez ucznia, który nie ukończył 17 lat alkoholu na terenie szkoły stanowi wykroczenie z art. 43 Ustawy z dn. 26.10.1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję i dalszy tok postępowania leży już w kompetencjach tej instytucji

W przypadku, gdy nauczyciel znajduje się na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji
- próbuje, o ile to możliwe, ustalić, do kogo należy znaleziona substancja
- o zaistniałym zdarzeniu powiadamia dyrekcję szkoły i wzywa policję
- po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informacje dotyczące szczegółów zdarzenia

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży, ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji

- o swoich spostrzeżeniach lub podejrzeniach powiadamia dyrekcję szkoły
- o zaistniałym zdarzeniu powiadamia rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia w szkole
- gdy uczeń nie chce przekazać substancji na prośbę nauczyciela, szkoła wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję
- jeżeli uczeń dobrowolnie wyda nauczycielowi substancję, nauczyciel po odpowiednim jej zabezpieczeniu, zobowiązany jest niezwłocznie przekazać ją policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję, a całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę ze zdarzeń wraz z własnymi spostrzeżeniami

Uwaga: zgodnie z przepisami Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w Polsce karane jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających
- udzielanie, ułatwianie, umożliwianie innej osobie ich użycia oraz nakłanianie do użycia
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających

Popelnienie czynu karalnego lub przestępstwa na terenie szkoły:

Czyn karalny - sprawcą jest uczeń, który ukończył lat 13, ale nie ukończył lat 17

Przestępstwo - sprawcą jest uczeń, który ukończył 17 rok życia

Postępowanie wobec ucznia-sprawcy czynu karalnego:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia

- przekazanie sprawcy (o ile jest na terenie szkoły i jest znany) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi pod opiekę
- powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy
- niezwłoczne powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca jest uczniem innej szkoły i jego tożsamość nie jest znana
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą przestępstwa

Nauczyciel będący na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

- udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienia jej przez wezwanie lekarza lub pielęgniarki szkolnej w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń
- niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły
- powiadomienia rodziców ucznia
- niezwłocznego wezwania policji w przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i przesłuchania ewentualnych świadków zdarzenia

Postępowanie w przypadku ucznia nagminnie wagarującego

- wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły
- wychowawca, pedagog lub dyrektor szkoły wzywa do szkoły rodziców/opiekunów, przekazując informacje rodzicom oraz zobowiązuje ich do nadzoru nad dzieckiem
- wychowawca, pedagog lub dyrektor szkoły są zobowiązani do przeprowadzenia z uczniem indywidualnej rozmowy motywującej do kontynuacji nauk

Postępowanie w przypadku rażących zaniedbań opiekuńczych ze strony rodziców/opiekunów

- uczeń powinien zgłosić ten fakt wychowawcy, nauczycielowi, pedagogowi szkolnemu, dyrekcji lub innemu pracownikowi szkoły, którzy zobowiązani są wskazać odpowiednie placówki świadczące pomoc psychologiczno-pedagogiczną lub medyczną.
- wychowawca, który zaobserwował lub powziął informację o rażących zaniedbaniach opiekuńczych ze strony rodziców/opiekunów powinien zgłosić ten fakt pedagogowi szkolnemu, dyrekcji lub innemu pracownikowi szkoły, którzy zobowiązani są wskazać odpowiednie placówki świadczące pomoc psychologiczno-pedagogiczną lub medyczną.
- nauczyciel który zaobserwował lub powziął informację o rażących zaniedbaniach opiekuńczych ze strony rodziców/opiekunów, powinien zgłosić ten fakt wychowawcy, pedagogowi szkolnemu, dyrekcji lub innemu pracownikowi szkoły, którzy zobowiązani są wskazać odpowiednie placówki świadczące pomoc psychologiczno-pedagogiczną lub medyczną.

Sposób postępowania w przypadku incydentu bombowego

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

Zainteresowania i uwagi ze strony całego środowiska szkolnego wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób
- pozostawione bez opieki przedmioty, typu: teczki, paczki, pakunki itp.
- osoby wyglądające na obcokrajowców
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach.

Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.

Należy wszystkim osobom przebywającym na terenie szkoły zapewnić bezpieczeństwo, uniemożliwić osobom postronnym dotykanie nieznanymi przedmiotów i natychmiast powiadomić Policję pod numerem 997 lub 112.

Nauczyciel ma obowiązek sporządzić notatkę służbową ze zdarzenia, do którego zastosował powyższe procedury, przekazać ją szkolnemu koordynatorowi ds. bezpieczeństwa oraz monitorować sytuację dziecka i jego funkcjonowanie emocjonalne, psychiczne i osobowościowe.

Dyrektor szkoły powinien wiedzieć, że gdy Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole, to wówczas:

- funkcjonariusz Policji powinien przedstawić powód przybycia i okazać legitymację służbową,
- policjant ma obowiązek poinformowania dyrektora szkoły o przyczynie zatrzymania ucznia,
- dyrektor ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer legitymacji służbowej w celu sporządzenia własnej dokumentacji,
- pedagog, psycholog lub wychowawca klasy powinien sprowadzić ucznia do gabinetu pedagoga, gdzie policjant informuje ucznia o przyczynach zatrzymania i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą.

Każda wizyta policjantów w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub innej osobie upoważnionej do kontaktowania się z policją.